

Na de mislukte inval van 1812 in Rusland en de verloren slag bij Leipzig in oktober 1813 kwam er een einde aan de Franse overheersing in Europa.

De prins van Oranje, de latere koning Willem I, aanvaardde op 02 dec. 1813 de waardigheid van soevereine vorst over de Nederlanden. Op 31 juli 1814 werd hij gouverneur van België. Het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden werd gesticht te Wenen op 31 mei 1815 en omvatte de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden en het prinsbisdom Luik met als koning Willem I.

De prins van Oranje bracht een bezoek aan St-Truiden op 23 februari 1814 te 8 u 's morgens (01). De burgervaders uit de omliggende dorpen moesten hem daar hulde brengen. De maire van Brustem was op dat ogenblik nog molenaar Jean-Leonard Coelmont. Maar toen had hij reeds problemen met de repressie in het dorp. Een week later, op 26 febr. 1814, legde hij zijn ambt neer en vluchtte met vrouw en kinderen naar St-Truiden (03). Zijn opvolger was Pierre Sweldens, reeds sedert 1813 benoemd, maar nog niet in functie getreden. Op 8 mei 1815 schreef adjoint Jean-Arnold Moria zijn laatste akte van de burgerlijke stand. Op 12 mei 1815 verving Pierre Sweldens hem als officier van de burgerlijke stand.

Koning Willem I wenste uitdrukkelijk de namen van de Franse departementen te vervangen door die van de oude vorstendommen. De koning sprak zich in 1815 uit voor "Limburg" omdat hij hertog van Limburg was.

Dat jaar werden de arrondissementen Hasselt en Roermond opgericht. In 1818 werden de arrondissementsgrenzen herzien en kwam er in het zuidoosten het arrondissement Maastricht bij.

Op het platteland werden de raadsleden aangesteld door de gedeputeerde staten, die met de eerste gouverneur Charles de Brouckère, °1757-+1850, in oktober 1815 het dagelijks bestuur van de provincie vormden.

Willem voerde een langzame vernederlandsing in. Er kwam tegenstand van magistraten, advocaten, notarissen en ook geestelijken, kortom van al wie het Frans als omgangstaal gebruikte. Sedert 1820 werden de registers van de burgerlijke stand in het Nederlands geschreven.

De onderwijspolitiek van de koning, die een monopolie voor het staatsonderwijs beoogde, viel bij de liberalen, noch bij de katholieken in goede aarde. Tussen 1817 en 1828 werden meer dan 1100 nieuwe scholen opgericht.

Brustem fungeerde als hoofdplaats van een plattelands kiesdistrict dat niet minder dan 33 gemeenten omvatte, die samen één lid van de Staten-Provinciaal van Limburg moesten verkiezen (03). Heelwat politieke vergaderingen en verkiezingen hadden in het dorp plaats. Het vergaderlokaal is moeilijk aan te duiden. Gebeurde dit in

een herberg, in het kleine genachtenhuis of op het kasteel van Ludovicus de Stappers. Men vermeldde alleen "*op de gewoone vergaederplaets*". Te Brustem bleef ook een kantoor gevestigd voor het innen van directe belastingen en accijnzen tot 1848.

In 1825 deed de overheid een voorstel om de enclave Terstok bij Zepperen te voegen in ruil voor Ordingen (04), maar zonder resultaat. In 1829 kwam er een nieuw voorstel: de enclave bij Zepperen en Aalst bij Brustem. Weer reageerde Brustem niet. Slechts in 1970 zou dit plan voor een groot deel uitgevoerd worden.

- 01.-R.A.H.- Gemeente Brustem, nr.120.
- 02.-Stevaux Kamiel.-"J.L.Coelmont, agent municipal en maire te Brustem." in O.L.V.L., jrg.30, 1975, blz.425.
- 03.-G.T.de Corswarem.-"Memoire historique sur les anciennes limites et circonscriptionns de la province de Limbourg". Brussell, 1857, blz.208.
- 04.-R.A.H.- Gemeente Brustemm, nr.116, folio 35r° en v°: be-
raadslagingen van de gemeenteraad.